

ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
МУАССИСАИ ТАЪЛИМИИ ДАВЛАТИИ
«ДОНИШГОҶИ ДАВЛАТИИ ХУЧАНД БА НОМИ
АКАДЕМИК БОБОДЧОН ҒАФУРОВ»
КАФЕДРАИ ЭЛЕКТРОНИКА

КТМ

(Комплекси таълимию методӣ)

дар мавзӯ

«ОМУЗИШ ДАР АСОСИ ТАДҚИҚОТИ ИЛМӢ»

Хучанд – 2021

Айни замон дар Осиёи Миёна дигаргуниҳои амиқи фарҳангӣ ва маърифатӣ рӯй дода истодаанд. Дар назди давлатҳои ҷавони соҳибистиқлол уфуқҳои нави иқтисодӣ, сиёсӣ ва таълимӣ кушода шуда, барои рушди ҳувият заминаҳои нав ба вуҷуд меоянд. Халкҳои Осиёи Миёна аз як тараф аз гузаштаи худ, аз тарафи дигар аз ҳар як чизи наву прогрессивӣ, аз ҷумла дар соҳаи маориф илҳом мегиранд. Мутафаккирони Осиёи Марказӣ аз зарурати кумак ба минтақа дар таҳияи барномаҳои таълимӣ, ки ба ташаккули сулҳ, ташаккули ҳисси таҳаммулпазирӣ ва рушди дигар хислатҳои шахрвандӣ мусоидат мекунанд, баромад карданд.

Дар ин замина дастгирии рушди соҳаи маориф ва таҳияи курсҳои нави таълимӣ, ки ба меъёрҳои байналмилалӣ мувофиқат мекунанд, мавқеи муҳимро ишғол мекунад. Дар посух ба ин кӯшиш, барномаҳои Иттиҳоди Аврупо TEMPUS ва баъдан ERASMUS+, ки дар аввали соли 2000 пайдо шудаанд, самтҳои афзалиятноки маорифро дар кишварҳои Осиёи Марказӣ, аз ҷумла Тоҷикистон дастгирӣ мекунанд. Барномаи ERASMUS+ ҳамасола даҳҳо лоиҳаҳоро дар ҷумҳурии мо маблағгузорӣ мекунад. Ин лоиҳаҳо дар ниҳоят ба рушди гуногунандешӣ дар ақидаҳои фарҳангӣ ва мардумон, ташаббус ва дастгирии ҷорӣ намудани курсҳои нав, рушди малакаҳои омӯзгорӣ ва касбӣ барои донишгоҳҳои Тоҷикистон ва дигар минтақаҳои ҷаҳон нигаронида шудаанд.

Яке аз чунин лоиҳаҳо бо номи ERASMUS + EXTEND "Рушди таҳсилоти муҳандисӣ тавассути оmodасозии омӯзгорон ва равишҳои нави педагогӣ дар Русия ва Тоҷикистон" аз ҷониби Комиссияи Аврупо дастгирӣ ёфт. Ба консорсиуми ин лоиҳа, ки ба он Донишгоҳи политехникии Руминия раҳбарӣ мекунад, се донишгоҳи дигар аз Аврупо, ҷаҳор донишгоҳи Русия ва ҷаҳор донишгоҳи Тоҷикистонро дар бар мегирад. Яке аз вазифаҳои асосии лоиҳаи мазкур таҳия ва татбиқи курсҳои нави таълимӣ мебошад, ки дар онҳо донишҷӯён, аспирантҳо ва ҳар нафаре, ки ба малакаҳои тафаккури интиқодӣ ва сифатҳои тадқиқотӣ машғул шудан мехоҳанд, иштирок менамоянд.

Яке аз ин курсҳо « Омӯзиш дар асосӣ тадқиқоти илмӣ» ном дорад, ки аз ҷониби гурӯҳи кории лоиҳа дар Донишгоҳи давлатии Хуҷанд таҳия карда шудааст. Ба ин гурӯҳ омӯзгорони ихтисосҳои техникӣ ва кормандони шӯъбаи байналмилалӣ донишгоҳ шомиланд, ки дар семинарҳои таълимӣ дар донишгоҳҳои шарикӣ лоиҳа Руминия, Англия, Латвия ва Русия донишу малакаи худро такмил доданд.

Мақсади асосии ин курс фароҳам овардани заминаи мусоид барои ҷорӣ намудани корҳои илмӣ-тадқиқотӣ барои аспирантҳо на танҳо аз рӯи ихтисосҳои техникӣ, балки барои дигар соҳаҳои илм низ мебошад. Курс хеле фарогир аст, татбиқи он на танҳо дар Донишгоҳи давлатии Хуҷанд, балки дар дигар донишгоҳҳои давлатӣ ва хусусии кишвар барои шунавандагони гуногун имконпазир аст.

Аспирантҳо бо иштирок дар ин курс бо усулҳои гуногуни пешбурди корҳои илмӣ шинос мешаванд, тафаккури таҳлилиро меомӯзанд. Қобилияти гузаронидани тадқиқоти эмпирикӣ, навиштани лоиҳа ва рисолаҳоро ба даст меоранд. Шунавандагони курс имконият пайдо мекунанд, мавзӯи тадқиқотии худро муайян намоянд, омӯзанд ва натиҷагирӣ намоянд. Ба ин гурӯҳ муаллимони ҷавонӣ ихтисосӣ инженерӣ, техники ва технологияҳои иттилоотӣ магистрантҳо ва аспирантҳо дохил мешаванд, ки бо истифода аз усулҳои нави педагогӣ ҷорӣ намудани корҳои тадқиқотиро омӯхта, курсҳои махсус мегузаранд.

Курси “ Омӯзиш дар асосӣ тадқиқотӣ илмӣ” ё «Муносибати тадқиқотӣ дар таълими аспирантҳо» аз 4 мавзуи ба ҳам зич алоқаманд иборат буда, механизми мутобиқшавии аспирантҳоро хангоми гузаронидани корҳои тадқиқоти илмӣ ташкил медиханд. Мавзӯи 1. Мавзӯи ҳадаф ва вазифаҳои курси «Омӯзиш дар асоси тадқиқоти илмӣ»

- а). Мафҳумҳои мавзӯи курс ва аҳамияти он барои муҳаққиқ
- б). Мақсад ва вазифаҳои курс

в). Мафхумҳои асосии кори тадқиқотӣ ва механизмҳои муайян кардани маҳсади он.

Мавзӯи 2. Интихоби мавзӯ ва сохтани нақшаи умумии корҳои илмӣ-тадқиқотӣ. Муайян кардани ҳолати дониш ва сатҳи муваффақият дар самти интихобшуда. (Шарҳи адабиёт)

а). Интихоби мавзӯ ва сохтани нақшаи умумии корҳои илмӣ-тадқиқотӣ. Сохтор ва талаботи умумӣ ба нақша

б). Муайян кардани вазъи дониш ва сатҳи комёбиҳо дар самти интихобшуда.

в). Намунаҳои нақшаи тадқиқотӣ.

. Мавзӯи 3. Объектҳо ва усулҳои тадқиқот дар соҳаи мавзӯи интихобшуда ва омӯхташуда. Хусусиятҳо ва қобилияти гузаронидани тадқиқоти эмпирикӣ.

а) Мафҳуми объект ва усулҳои таълим дар раванди таъқиқот

б). Хусусиятҳо ва қобилияти гузаронидани тадқиқоти эмпирикӣ (мушоҳида, тавсиф, муқоиса, пурсиши анкети, пурсишҳои шифоҳӣ ва ғайра.)

в). Тафовут байни омӯзиши анъанавӣ ва тадқиқотӣ.

. Мавзӯи 4. Арзёбии натиҷаҳои тадқиқоти бадастомада, шаклҳои пешниҳоди он. Ташаккули хулосаҳо ва хулосаҳо.

а). Меъёрҳои баҳодихии натиҷаҳои тадқиқоти илмӣ

б). Таҳияи натиҷа ва хулосаҳои ба даст омада.

Мақсади асосии ин курс инъикоси нақши равиши тадқиқотӣ дар омӯзиш ва рушди малакаи илмӣ донишҷӯён, аспирантҳо ва омӯзгорони ҷавони ва такмили маҳорати тадқиқоти илмӣ ва эҷодкорӣ мебошад. Ин равиш ба хоҳиши табиӣ шахс барои мустақилона омӯختани мавзӯи интихобшуда аз як тараф ва донишҷӯи ҷаҳони муосир аз тарафи дигар асос ёфтааст. Дар ин замина, мо кӯшиш ба харҷ дода истодаем, ки ба , магистрантҳо, аспирантҳо ва омӯзгорон ба корҳои тадқиқотӣ омӯзонида, онҳоро ба ҷустуҷӯи

мустақилона барои таҳияи мавқеъи худ оид ба масъалаи муайян равона созем.

Мақсад ва вазифаҳои курс

Мақсади курс: Чустучӯи механизмҳои қобили қабули рушди салоҳияти илмии омӯзгорони аспирантҳо ва донишҷӯёни ихтисосҳои муҳандисӣ ва дигар ихтисосҳо, ки дар асоси истифодаи усулҳои инноватсионӣ, технологӣ, чустучӯӣ ва дигар усулҳои таълим, ки ба тайёр кардан ва бозомӯзии мутахассисони рақобатпазир нигаронида шудаанд.

Ҳадафҳои курс:

- ташаккул ва инкишоф додани малакаҳои тадқиқотӣ, қобилияти мустақилона гузоштан ва ҳалли масъалаҳои тадқиқотӣ;
- таълими тафаккури эҷодӣ дар асоси омодагии ибтидоии таълимӣ ва сатҳи баланди ташаккулёфтаи дониш, малака ва маҳорати тадқиқотӣ;
- гузаронидани чорабиниҳое, ки ба ҳалли масъалаҳои илмӣ нигаронида шудаанд, таҳти роҳбарии роҳбари илмӣ, ташаккули қобилиятҳои эҷодӣ ва сифатҳои касбии шахсияти омӯзгор, аспирант ва донишҷӯён;
- истифодаи равишҳои навоаронаи технологӣ ва дигар равишҳо дар раванди таълими фанҳои муҳандисӣ ва дигар илмҳои ҷамъиятӣ;
- нишон додани усулҳои индуктивӣ ва дедуктивии гузаронидани тадқиқоти илмӣ, ташаккул додани малакаҳои тафаккури интиқодӣ ва таҳлили иштирокчиёни лоиҳа;
- тайёр кардани муаллимони дорои таҳассуси баланди илмӣ бо мақсади минбаъд такмил додани малакаҳои тадқиқоти илмӣ ҷавонон.